

1.melléklet a 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

„Vrbovszki-féle Kocsigyűjtemény”

[települési/tájegységi/megyei/ külhoni magyarság]

értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Vrbovszki Pál

Mezőberény, 2013. november 25.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Vrbovszki Pál
Levelezési cím: 5650 Mezőberény, Madár utca 20.
Telefonszám: 66/423-129
E-mail cím: =

II. A nemzeti érték adatai:

1. A nemzeti érték megnevezése: **Vrbovszki-féle Kocsigyűjtemény**

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
 természeti környezet   turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Mezőberény

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési   tájegységi   megyei   külhoni magyarság

5.A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A kocsigyűjtemény négy, a 40-es, 50-es évekből származó kocsiból és egy vetőgépből áll. Hozzám az 1980-as, 90-es években kerültek, sorrendben: FÉDERES KOCSI (1.): Piacra jártak vele. Elsősorban személyszállításra használták, de jól megfér rajta a piacon beszerzett áru is. A féder - vagy laprugó- jó rugózást biztosított a kocsinak, még kényelmesebbé téve az utazást. LŐCSÖS KOCSI (2.): A mezőgazdasági munkáknál az eke, a vetőmag, a betakarított termény stb. szállításakor került elő. A HINTÓ (3) a nyári, az ÚRI SZÁNKÓ (4) a téli közlekedés eszköze volt a jó módú gazdánál. VETŐGÉP (5) egy ma is működő, a sortávolságtól függően max. 14 sor bevetésére alkalmas mezőgazdasági eszköz, mellyel lucernát, búzát, rozst, kukoricát.. vetettek. Mindegyik darabra megrongálódott, rossz állapotban találtam. Makra László, békési bognármester, Pocsai Máttyás békési kovácsmester és egy köröstarcsai kosárfonó mester segítségével saját költségen újíttam fel a kocsikat.

6.Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Ezek a teher- és szállítóeszközök az 1900-as évek első felének kisparaszti és úri életformáját idézik, elemei még itt-ott fellelhetőek az országban, de ilyen állapotban már csak néhol és ritkán fordulnak elő. Megőrzendő magyar értéket képviselnek.

7.A nemzeti értékekkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája:

8.A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III. Mellékletek

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja: DVD Kiszely Jánosnéval készült beszélgetésről- Ktv Stúdió Mezőberény felvétele, Mezőberény városának ajándékozott kézimunkák jegyzéke
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Ajánlás a helyi értéktárba

Vrbovszki Pál Mezőberény Madár utca 20. alatti lakos 25 éve kezdte begyűjteni a helyi parasztgazdaságokban használt szekereket (kocsikat).

Az elmúlt évek során gyűjteménye három különböző típusú, gazdasági és személyszállító szekérre és egy úri szánra bővült.

A járműveket állapotuk miatt saját költségén felújította. Több alkalommal helyi vásárokon, rendezvényeken és a Berényi Napokon ki is állította. Így sikerült megőrizni és bemutatni ezeket az évszázadokon keresztül használt hagyományos típusú, főként paraszt gazdaságokban használt régi szállító eszközöket (járműveket).

A szekerek típus szerint:

Vásárhelyi féderes piacozó kocsi az 50 években készült.

Lócsős kocsi könnyű változat, teherhordás vesszőfonatos oldallal.

Négyülékes Hintó vagy cséza, személyszállító.

Négyülékes úri szán, téli személyszállító eszköz.

A Vrbovszki Pál gyűjteménye jól reprezentálja a motorizáció előtti időszak Magyarországon használt közlekedési eszközeit. A régi hagyományos kocsi vagy szekér több évszázadon keresztül a parasztságok teher- és személyszállító járműve volt. Ezért a helyi értéktárba történő felvételük feltétlenül indokolt.

Mezőberény, 2013. november 25.

Csete Gyula
Néprajzos

Orlai Petrics Soma Kulturális Központ
5650 Mezőberény Fő út 6.

Smiriné Kokauszki Erika

igazgatónö részére

Tárgy: ajánló támogató levél Vrbovszki Pál KOCSIGYŰJTEMÉNY Települési Értéktárba történő felvételéhez

Tisztelt Igazgatónö!

Vrbovszki Pál Kocsigyűjteménye Mezőberény 1940-es 50-es években mezőgazdasággal foglalkozó gazdáinak minden nap, vagy évszak, illetve időjárás függvényében használt közlekedési eszközei, illetve munkaeszköze volt.

Ezekből az eszközökből akkor számos darab róttá Mezőberény utcáit és szántóföldjeit, mára azonban alig maradt belőlük. Hála Vrbovszki Pál gyűjtő szenvedélyének, az Értéktárba javasolt példányok nem váltak enyészetté, sőt felújítva hordozzák egy eltűnt kor üzenetét.

Fontos, hogy a mai felnövekvő nemzedék, és a jövő gyermekei is megismerhessék milyen volt a Féderes kocsi, amellyel piacra jártak elődeink, vagy a Lócsös kocsi, amit mezőgazdasági munkáknál szállításra használtak, vagy a lucerna, búza, rozs, kukorica vetésére alkalmazott, lóval húzott vetőgép.

Lényeges darabja a gyűjteménynek a nyári Hintó, és a télen használt Úri szánkó, amellyel elsősorban a jómódú gazdák közlekedtek.

A KOCSIGYŰJTEMÉNY minden darabja, a gyűjtő odafigyelésének és áldozatvállalásának köszönhetően, hozzáértő bognár és kovácsmester által került felújításra. Így valamennyi használható formában várja az érdeklődőket.

Mezőgazdasági jelleggel bíró településünk múltjának olyan értéke ez a kocsigyűjtemény, amelynek felvételét a helyi Értéktárba ajánlom és támogatom.

Mezőberény, 2014. január 5.

Szücsné Sziklai Éva
5650 Mezőberény, Jókai u. 42-44.

Hozzájárulási nyilatkozat

Alulírott *VRBOVSZKI PÁL* hozzájárulok, hogy a fényképeket melyeket a

Javaslat „Vrbovszki-féle kocsigyűjtemény” települési értéktárba történő felvételéhez című adatlap tartalmaz, a Mezőberényi Települési Értéktár Bizottság (egyéb értéktárba kerülés esetén az aktuális értéktár bizottság) az ide vonatkozó jogszabályok figyelembe vétele mellett szabadon felhasználhatja.

Hozzájárulok továbbá, hogy az érték valamely értéktárba történő felvétele esetén, az értéktárak számára készített internetes oldalon és a TV-csatornák által felvett, vágott anyagokban, valamint az értéket bemutató reklámokban megjelenjen.

Mezőberény 2014. november 25.

Vrbovszki Pál

Mezőberény Városi Önkormányzat
5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.
Siklósi István
Polgármester Úr
Tárgy: települési értéktár

Tisztelt Polgármester Úr!

Levelemhez mellékelem a kocsigyűjteményem Mezőberény Települési Értéktárba történő felvételéhez elkészített dokumentumokat.

Kérem, szíveskedjen segíteni az értékeim Települési Értéktárba történő felvételét!

Mezőberény, 2013. november 25.

Köszönettel:

Vrbovszki Pál
Mezőberény, Madár u. 20.